

Thermostat or Thermometer? Advice for Staying Spiritually Warm and Inspired

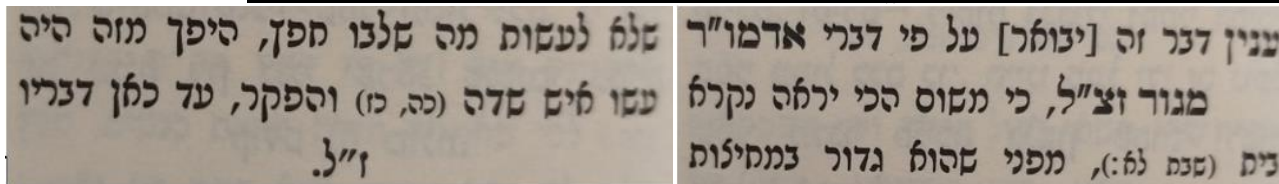
1) מדרש תנחומא - פרשת נשא

אמר רבי שמואל בר נחמן בשעה שברא הקב"ה את העולם נתאוה שיהא לו דירה בתחתונים כמו שיש בעליונים... אימתי? כשהוקם המשכן.

2) בראשית (תולדות) – פרק כה, פסוק כז

וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֲשׂוֹ אִישׁ יָדַע צִיד אִישׁ שֶׁדָּה וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יָשֵׁב אֲהָלִים.

3) רמזי דחכמתא – פרשת מקץ (ר' שמואל אריה ליב זצ"ל, אב"ד ביאלא גדול)

4) שמות – פרק א, פסוק כא (ע"פ ספר מדרש משה בשם ר' דוד מקאצק זי"ע)

וַיְהִי כִּי יִרְאוּ הַמַּיִלֵדֹת אֶת הָאֱלֹהִים וַיַּעַשׂ לָהֶם בְּתִים.

5) רמב"ם - הלכות דעות, פרק ו, הלכה א

דרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר ריעיו וחביריו, ונוהג כמנהג אנשי מדינתו, לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים ולישב אצל החכמים תמיד כדי שילמוד ממעשיהם, ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחשך כדי שלא ילמוד ממעשיהם, הוא ששלמה אומר "הוֹלֵךְ אֶת חֲכָמִים יִחְכֶּם וְרֹעֵה כְּסִילִים יִרְעֶ" (משלי יג, כ), ואומר "אֲשֶׁרִי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הֵלֵךְ בְּעֵצַת רְשָׁעִים וּבְדַרְךַּ חָטָאִים לֹא עָמַד וּבְמוֹשֵׁב לְצִדִּים לֹא יָשָׁב" (תהלים א, א). וכן אם היה במדינה שמנהגותיה רעים ואין אנשיה הולכים בדרך ישרה ילך למקום שאנשיה צדיקים ונוהגים בדרך טובים, ואם היו כל המדינות שהוא יודעם ושומע שמועתן נוהגים בדרך לא טובה כמו זמנינו, או שאינו יכול ללכת למדינה שמנהגותיה טובים מפני הגייסות או מפני החולי, ישב לבדו יחידי כענין שנאמר "יָשֵׁב בְּדָד וַיִּדָּם" (איוב ג, כח), ואם היו רעים וחטאים שאין מניחים אותו לישוב במדינה אלא אם כן נתערב עמהן ונוהג במנהגם הרע, יצא למערות ולחוחים ולמדברות, ואל ינהיג עצמו בדרך חטאים כענין שנאמר "מִי יִתְּנֵנִי בַּמִּדְבָּר מְלוֹן אֲרָחִים" (ירמיה ט, א).

6) בראשית – פרק א, פסוק כח

וַיִּבְרָךְ אֹתָם אֱלֹקִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹקִים פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת הָאָרֶץ וְכַבְּשֶׁהָ וַיְרְדוּ בְּדַגַּת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל חַיָּה הָרֹמֶשֶׁת עַל הָאָרֶץ.

7) שמות – פרק א, פסוק ז

וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פְּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבוּ וַיַּעֲצְמוּ בְּמֵאֵד בְּמֵאֵד וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ אֹתָם.

8) העמק דבר – שמות א, ז ד"ה ותמלא (נצי"ב מוואלאזין זצ"ל)

"ותמלא הארץ אותם". אם היה הכוונה ארץ גושן, מהם מיבעי... אבל לשון המקרא "אותם" בא ללמד דלא ארץ גושן לבד שהיה מיוחד לישראל ומלאה מישראל לבד, אלא אפילו כל ארץ מצרים שהיה עיקר ישיבת עם מצרים מכל מקום מלאה הארץ את ישראל, ומשמעות "אותם" עמם... והיינו דכתיב במכת בכורות "ופסח ה' על הפתח", הרי שהיו הרבה בתי ישראל בקרב בתי מצרים... ובא הכתוב להקדים בזה סיבת שנאת מצרים וגזרת המלכות... כל זה בא משום שבקשו לצאת מרצון יעקב אביהם שישבו דוקא בארץ גושן, כדי שיהיו בדד ונבדל ממצרים...

9) חתן סופר – פרשת בראשית (ר' שמואל עהרענפעלד זצ"ל)

"פרו ורבו ומלאו את הארץ", נראה עפ"י הידוע ששלימות כל הברואים תלוי באם ישראל עושים רצונו של מקום וזה שלימותם לסייע לאדם לעבודת בוראו ית"ש, ועי"ז גם הם נתעלים וזה כל מגמתם, וז"ש "פרו ורבו ומלאו את הארץ", **דהיינו שתטיבו דרככם ותעסקו בעבודתו ית"ש שתמלאו אתם חסרון הארץ**, כי הארץ חסרה כל שלימות כשאין בני"א עושים רצון קונם ועוסקים ומשוקעים בהבלי עולם לאסוף הון ותאוה נוספת... וזהו שסיפרה תוה"ק מבני ישראל במצרים שהיו משוקעים בתאוה נוספת "ותמלא הארץ אותם" (שמות א, ז) שהיה חסר להם בכל עת והארץ מילא את חסרונם, היפך הצדיקים שהמה ימלאו חסרון הארץ ולא הארץ חסרונם, וזהו "ותמלא הארץ" אותם.

10) משנה - מסכת כריתות דף טו.

אמר רבי עקיבא: שאלתי את רבן גמליאל ואת ר' יהושע באיטליס של עימאום, שהלכו ליקח בהמה למשתה בנו של רבן גמליאל: הבא על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו, מהו? חייב אחת על כולו, או חייב על כל אחת ואחת?

11) תוספות (שם)

שהלכו ליקח בהמה למשתה כו' - להודיע שבחן שאע"פ שהיו טרודין היו עוסקין בדברי תורה.

12) אמרי דעת – ויגש עמ' קד (ר' מאיר שפירא זצ"ל)

אולם, יוסף ציוה לומר לאביו: "שמני אלקים לאדון לכל מצרים", כלומר, שם אני את ה' שיהא לאדון על כל ארץ מצרים. רמז לו יעקב בפגישתו הראשונה, על ידי קריאת שמע, כי אין די בזה בלבד, אלא יש להמליך את ה' על כל העולם, שעל כך בא להורות לנו הפסוק הראשון בקריאת שמע, שיש להאריך באחד, כדי להמליך את ה' על שבעה הרקיעים ועל ארבע רוחות העולם...

13) אש תמיד – פרשת תולדות, עמ' ריג-ריז (ר' ישראל מאיר דרוק שליט"א)

יש לדקדק בלשון המקרא מדוע עשיו נקרא "איש שדה", ואילו יעקב נקרא "יושב אוהלים" ולא "איש אוהלים", והלא עשיו היה שרוי בשדה ויעקב היה באוהל, ומדוע עשיו נקרא "איש שדה" על שם מקומו, ואילו יעקב לא נקרא "איש אוהלים" על שם מקומו.

נראה לומר, שעצם המציאות בשדה הופכת את האדם להיות "איש שדה", ולכך הוא נקרא "איש שדה" על ידי עצם הימצאותו בשדה, אמנם המציאות באוהל אינה הופכת את האדם הנמצא שם להיות "איש אוהלים", ודוקא אם הוא במהותו "יושב אוהלים" הרי הוא נקרא כן. לכך הדגישה התורה שיעקב לא היה רק אדם הנמצא באוהל, אלא כל מהותו היתה "יושב אוהלים".

ידוע בשם **הגר"ח הלוי** שאמר ש"למדן" זה לא מי שיודע ללמוד

אלא מי שלומד, וכמו ש"גנב" אינו מי שיודע לגנוב אלא מי שגונב. זהו שמתבאר מתוך דברינו שאין המציאות באוהל הופכת את האדם להיחשב "איש אוהלים", אלא דוקא מי שיושב באוהל ונעשה הדבר למהותו הרי הוא נקרא "יושב אוהלים".